

Můj otec nacista

Jak syn rakouského esesáka našel lásku k Židům

Vezmeme-li v úvahu, jaké má vzpomínky na své nejranější dětství, je neuvěřitelné už to, že Werner Oder je dnes křesťanským pastorem, natož pak že miluje Židy a Izrael.

„Když se můj otec vrátil z vězení, měl jsem pocit, jako by někdo zhasl světlo. Úplně přesně si pamatuji, jak na celou rodinu sestoupila temnota a přinesla neuvěřitelný a zlý chaos,“ vzpomíná Oder. Jeho otec byl Wilhelm Oder, neblaze proslulý nacistický důstojník SS, který školil své spolubojovníky v tom, jak co nejučinněji zabíjet Židy. Po válce se mu nějakou dobu dařilo unikat zatčení, až byl nakonec uvězněn ve svém rodném Linci. Po jeho propuštění se mladý Werner na krátkou dobu s otcem seznámil, a toto setkání ho pronásledovalo po léta.

Wernerovi byly teprve tři roky, ale pamatuje si to jasně: „Když přišel domů, přišli s ním všichni jeho démoni. Má sestra a já jsme byli úplně traumatizováni.“ Jako by se Werner narodil do rodiny posedlé temným antisemitismem. Jeho dědeček z matčiny strany pracoval pro německého velvyslance Hanse Ludina v Bratislavě, který deportoval 22 000 Židů do táborů smrti. Ludina zatkli v jeho rodišti Američané a později byl popraven za válečné zločiny.

Wilhelm Oder se jako mladík zapojil do činnosti národně socialistické strany v Rakousku, která byla zakázána až do Hitlerova *anšlusu* v březnu 1938. Němci, aby destabilizovali Rakousko, posílali do země agitátory, kteří páchali násilné činy proti vládě a atentáty proti politikům. Jedním z těchto nacistických kolaborantů byl i Wilhelm. Když byl v roce 1934 spáchán atentát na rakouského kancléře Engelberta Dollfusse, vláda zatkla nacistické agitátory, mezi nimi i Wilhelma, který byl odsouzen za terorismus a měl být popraven, ale právě v té době vpochodoval do Rakouska Wehrmacht a „připojil“ zemi k Říši. To mu zachránilo život.

Wilhelm pak vstoupil do jednotek Waffen-SS a prošel tréninkem v koncentračním táboře v Dachau. Poté byl vyslán do polské vesnice Rabka, kde nacisté z jedné dívčí školy vytvořili školicí středisko pro *Einsatzgruppen*, jednotky smrti působící po celé východní Evropě. Chytali Židy a Poláky a stříleli je v lesích za školou. Děti používali jako živé štíty pro nácvik střelby ze samopalu.

Wilhelm zůstal po celou válku v tomto školicím středisku a stal se expertem na zabíjení Židů. Vyvinul metodu zvanou *Genickschuss* - střílení obětí do zátylku, která se ukázala jako nejučinnější způsob popravky mimo plynové komory.

Když Rusové tlačili německou armádu zpátky na polské území, Wilhelm byl zajat a dostal se do tábora pro válečné zajatce. Báł se popravky, kdyby se prozradila jeho minulost v SS, a podařilo se mu uprchnout a vrátit se do Rakouska, kde se skrýval spolu s dalšími nacistickými uprchlíky. Americké jednotky ho nakonec identifikovaly a zatkly, a to s pomocí Simona Wiesenthala, který přežil nedaleký tábor v Mauthausenu a okamžitě po osvobození zahájil svůj hon na pachatele holocaustu. Ve své knize „Vrahové mezi námi“ Wiesenthal zmiňuje Odera jako jednoho z prvních nacistů, kterým přišel na stopu.

Vyšetřování trvalo několik let a nakonec byl postaven před soud v Linci. Procesy s válečnými zločinci v Rakousku bývaly často zmanipulované, žalobci bývali vystavováni posměchu a soudy spoléhaly na pochybná „svědectví o charakteru“, na jejichž základě vynášely osvobozující nebo mírné rozsudky. Soudní archiv v Linci ukazuje, že svědkové vypovídající proti Wil. Oderovi byli neutralizováni pozitivními svědectvími, takže výsledkem byl relativně mírný trest šesti let tvrdé práce. Za pár měsíců byl volný a žil jako hrdina poblíž svého rodného města, které je známé tím, že se v něm kdysi rodilo nacistické hnutí. Wilhelm byl sukničkář, a když byl počat Werner, byl ještě ve vězení. Nyní byly synkovi tři roky a brzy se naučil při pohledu na svého otce třást hrůzou.

„Zpočátku žila naše rodina na krásném venkovském statku, ale po propuštění mého otce z vězení jsme byli nuceni se přestěhovat jinam, protože otec byl neobyčejně násilnický. Měl současně 5 žen a zplodil mnoho dětí,“ říká Werner. „Když se vrátil z vězení, přinesl si všechny své demony a to na mě mělo velice neblahý vliv. Byl jsem jako šílený. Měl jsem silné sklony k násilí, agresivitě a slepou nenávist vůči Židům. To nepříjde z ničeho nic, je to naučené chování. Jako dítě mě trápily noční děsy. Každou noc jsem křičel hrůzou, protože jsem v našem domě viděl démonické bytosti, které mě přicházely zabít. Snažil jsem se to někomu vysvětlit, ale nikdo mi nevěřil nebo mu to bylo jedno, nikdo mi nepomohl.“

Tyto noční můry trvaly šest let, každou noc to bylo stejné, stejný křik. „Byl jsem hodně nemocný, většinu času jsem strávil schoulený v posteli jako vyděšené zvíře. Věděl jsem, že dříve či později zemřu.“ Konečně když mu bylo devět, poprvé v životě volal k Bohu: „Nechci umřít, chci žít!“ - „To byla moje první modlitba, i když v našem domě se o Bohu nikdy nemluvilo a nic jsem o něm nevěděl, kdo to je nebo kde je.“

Jeho situace se ještě zhoršila, ale aniž by o tom Werner věděl, Bůh jeho modlitbu vyslyšel. Trvalo to ještě několik let, než se setkal s Peterem Wiegandem, mladým německým křesťanem, který byl povolán sloužit jako evangelista v Rakousku ve stejné době, kdy Werner vyslovil svou zoufalou modlitbu. Peter byl první člověk, který Wernerovi vyprávěl o Boží lásce.

„To bylo pro mě něco nepředstavitelného, že někdo, komu se říká Bůh, mě má rád! Nemohl jsem věřit tomu, co jsem slyšel,“ vzpomíná si Werner. „Od okamžiku, kdy jsem se rozhodl, že budu věřit Ježíši, trápení a noční děsy zmizely, démoni odešli a vrátila se mi zdravá mysl. Byl jsem jiný člověk. Nejen že mi bylo odpuštěno, byl jsem vysvobozen!“

Vydat svůj život Ježíši však nebylo pro Wenera rychlým řešením všech potíží. „Musel jsem dát Bohu čas a prostor, aby na mě pracoval. Můj morální a psychický život byl v troskách.“ Další 7 let se učil základům křesťanství v mládežnickém centru v Rakousku. Jeho život se pomalu dostával do normálních kolejí, a přitom učinil další velký objev - Ježíš byl Žid. V jeho srdci začala klíčit nevysvětlitelná láska k Bohem vyvolenému národu. Werner se začal modlit za pokoj Jeruzaléma. „Vrátil jsem se k příbuzným, pořád ještě to byli přesvědčení nacisté a antisemité, a řekl jsem jim: „Co jste to udělali Židům, což nevíte, že Ježíš je Žid?“ Jako bych mezi ně hodil granát. Rozpoutalo se hotové peklo. Nadávali mi, stříleli po mně, dodnes mám jizvu na hlavě, jak mě škrábla kulka. Sekýrovali mě, chodila pro mě úplně bezdůvodně policie. Bylo to opravdu zlé.“

Uprostřed této vřavy Bůh připravil Wernerovi východisko. V roce 1972 byl povolán do severní Anglie na biblickou školu v Capernwray. Po několika letech se Werner se svou ženou Avril, narozenou v Yorkshiru, vrátil do Lince, kde pár let žili normální život středostavovské rodiny. Pak Werner opět pocítil, že ho Bůh volá zpátky do Anglie. Pokračoval ve studiu na biblických školách a nakonec se stal pastorem společenství Tuckton Christian Fellowship v Bournemouthu. [www.tucktonchristiancentre.co.uk]

Werner již několikrát navštívil Izrael a navázal velice vřelé vztahy s židovskou komunitou v Anglii. „Díky mé lásce k Izraeli, která postupně roste, mi Bůh dává mnoho příležitostí mluvit na pietních akcích na památku obětí holocaustu, kde se setkávám s mnoha Židy. Jednou jsem vyprávěl svůj příběh v Londýně před téměř 1000 lidmi, z nichž mnozí byli židovští podnikatelé. Přijímají mě dobře. Lidé poznají, že je mám rád, jsou přátelští a respektují mou víru v Ježíše jako Mesiáše.“

V Rakousku se všichni, s nimiž mluvil, tvářili, že nevědí nic o antisemitské minulosti této země. „Panuje tam tichá konspirace, která dusí rakouský lid,“ vysvětluje. „První generace zemřela bez pokání, a v důsledku toho leží na druhé a třetí generaci stále prokletí. Rakousko by mohlo být v mnoha ohledech svobodnou zemí, kdyby se to vyřešilo.“

Werner má nicméně pro svou vlast naději a hlubokou lásku. Má nutkání vyprávět své svědectví v Linci, kde kdysi žil Eichmann a kde Hitler chodil do školy. „Kdekoli mluvím, Bůh dělá podivuhodné věci. Rád bych to přinesl i do Lince. Věřím, že Bůh odtud může postavit úžasný most k Izraeli.“